

TÄHEKE

Nr 7

1999

Vigurlikke
värse

Silmi pesev
kass ja väike
Villu

Rahvustoit
kama

Koolikaktus

Okaskera
krabistab

Aafrika
muinasjutt

Metsajutte ja
metsaluulet
lastelt

ISSN 0134-2266

PIRRUS 99-

Aprillikuu viimasel nädalal tõi post TÄHEKESSE rohkesti suveplaane. Nii fantastilisi, unistuslikke kavasad kui ka sääraseid, mis kindlasti teoks saavad. Mida siis suvi TÄHEKESE lugejatele toob?

Aire Ansen Harjumaalt Naage külast arvab, et hakkab igal õhtul ja hommikul jooksmas käima. Eelmisel suvel tegi nii. Veel kirjutab Aire, et võtab endale suvel kirju jänese, kellel silma ümber ümmargune laik. Et Aire plaanid on muidu tõsielu arvestavad, siis peab küll imestama, kust ta säärase laiguga jänese loodab leida.

Taavi Mägi Lohusalust loodab, et tema tänavune suvi tuleb eelmisest veelgi mõnusam. Tantsulaager, folkloorilaager Lätis, noorte vanamuusikapäevad Saaremaal – need on Taavi suve tipp hetked. Kuigi Taavi suve teisel poolel kavatseb hea meele ringi trullata ja oma sõnul igasugust pulli teha, ei unusta ta ka raha teenimisele mõelda. Teenistuseks loodab ta leida võimaluse Saaremaal vanaisa-vanaema juures.

Eks õige suvevaheaja juurde peaski kuuluma parasjagu töötegemist. Seda on paljud suveplaanide koostajad mõelnud. Karl Peebo Laulasmaalt kavatseb hakata üheks kuuks postiljoniks, Aire, kellest oli eespool juttu, läheb juulis metsamarju korjama, Siina Jõgi Keila-Joalt loodab talutööga pisut teenida, mitmel lapsel on endast väiksemate hoidmine plaanis. TÄHEKE soovib kõigile töö järgi ringi vaatajatele edu.

UNISTUSTE SUVI ELEVANTI- DEGA

Ma tahaksin, et sellel suvel oleksid meie maal elevandid. Siis saaksin nende seljas ratsutada. Ja näe, äkki olidki elevandid kohal. Ühe neist sain suveks endale. Terve suve ratsutasin temaga ringi. Aga kui ühel hommikul ärkasin ja tahtsin sõitma minna, polnudki teda enam. Sellest sain aru, et on jõudnud sügis ja elevandid on ära läinud.

Jürgen Liik Orissaarest

SUUR SUVI SUUR SUVI

MINU SUVI VOIKS NII OLLA

Minu unistuste suvi on täis päikest. Suve algul lendan lennukiga Hispaaniasse. Panen telgi mere äärde püsti ja uurin seda paika lähemalt. Üle vee paistab Aafrika. Ühel päeval lendan sinna ja tulen tagasi ahviga.

Kindlasti lähen ujuma ja sukeldun ookeani põhja. Seal vaatan ilusaid taimi ja merepõhja ning ei märkagi haid, kes teeb amps ja neelab mind tervelt alla. Aga hai peab mind liiga kondiseks ja sülgab minu välja. Ujun kiirelt kaldale.

Kui see seiklus on möödunud, lähen jalgrattaga mägedesse. Seal kohtun hirvede, lõvide ja paljude loomadega, keda ma kõiki ei tunnengi. Nad jutustavad mulle mägedest. Hiljem kutsun nad endaga mere äärde. Pooles suves hakkann igatsema kodu järele. Sõidan õhupalliga tagasi Eesti poole. Kaasas on mul väike pärdik.

Teel olles peatun Prantsusmaal, Hollandis, Rootsis ja jõuangi Eestisse.

"Riina, kui kaua sa siin laua juures veel kavatsed tukkuda! Ma tahan ka õppima tulla!"

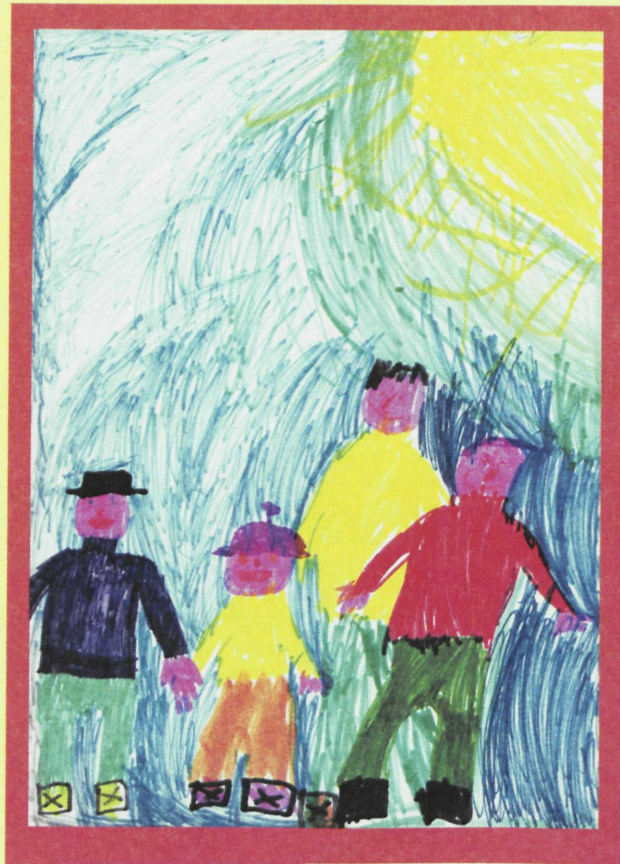
Riina Riisik Orissaarest

RÄNDAKS MOODA EESTI- MAAD

Juunis olen mõne kuu vanaema-vanaisa juures maal. Seal on tegemist oi kui palju. Juulis reisiks mööda Eestimaad. Eestis on ju nii palju toredaid ja

ilusaid kohti. Kõigepealt lähaks Suurele Munamäele, siis Kõpu tuletorni imetlema. Ka Saaremaal ei jätaks käimata. Seal on ju nii armsad kadakased rannad. Lõpuks käiksin kodukandis Lahemaa Rahvusparkis läbi ümbruskonna mõisad – Vihula, Sagadi, Palmse, Altja. Ootan väga-väga ilusat suve!

Riinu Urban Haljalast

TANEL KAJU, 1 klass

HARRI JÖGISALU

KAMA

Suviseks lemmiktoiduks on paljudel kama, eriti maal. Seda panid Ats ja Mats tähele, kui linnast suveks Kuusikule vanaema ja vanaisa juurde asusid. Vanaema segas kamajahu hapu- või petipiima sisse kõrdiks ja oode poistele oligi valmis. Sellejuures vanaema rääkis, et kama on eestlaste rahvustoit. See tähendab roog, mida on valmistatud ja söödud juba vanast hallist ajast meie päevini. Paljud rahvad kama ei tunnegi.

Kamajahu taigast veeretatakse ka väikesi kakukesi ehk kärke ja neid on ikka lastele pakutud. Ilusas laulus "Kodune kotus" on salm:
*Sääl pidu pillerkaari teime,
 ja lohun laia kivi pääl
 võileiba, kamakäkku seime,
 mis ristiemä jagas sääl.*

Kuusiku talu vanaperenaine teab selle laulu sõnu ja viisi, laulis Atsile ja Matsile ette. Ja andis maitsta kamakäkkegi. Hapupiima oli talus alati käepärast ja kama söödi sagedamini kui linnas. Teisiti kui linnas oli aga Kuusikul see, et ei tarvitatud poest ostetud kamajahu. Seda valmistas pere-rahvas vanavanemate viisil ise, nagu vanaema ütles. Tema arvates on kama arutu kallid poest osta. Omatehtu tuleb odavam - kõik tarvisminev on omast käest, kasvab põllul. Vanaema seletas Atsile ja Matsile ka, millest kama valmistatakse. Küsis, kas poisid ikka tunnevad ära, mis viljad põllul kasvavad.

Ega ei tundnud küll, pidid linnamehed tunnistama.

"Mis teile siis rääkida, kui ei tee vahet leiva-, saia- ja pudruvilja vahel!" imestas vanaema ja kutsus noormehe kaasa nurmele.

Kuusiku ääres lainetas rukki- ja nisuväli, künka veerel pea loonud pikaokkalline oder. Nendest teraviljadest kama tehaksegi. Rammuks ja maitseks lisatakse herneid ja ube.

Kuidas kamajahu tegemine käib, selle nägid poisid ära, olid ninapidi juures ja abikski. Korralt jahu valmis ei saa, hoopis päris pika toiminguga järel.

Aidas tõsteti kotti rukki-, nisu- ja odrasalvest mitu mõõtu teri, lisati paar toobitait herneid ja ube. Terve see kotitais teri pesti, uhuti mitme vee läbi ja sumati siis väliköögi suurde patta. Atsi ja Matsi ülesandeks oli tuli pliidi alla teha ja pada keema ajada.

"Mis puder sellest küll tuleb?" kahtles Ats.

Aga putru ei saanudki. Pehmeks keedetud ja nõrutatud terad vinnati üles rehetoa suure ahju tulisele kummile kuivama. Kuivatati, seejärel kuumutati pannidel. Ninna löi magusat küpsetise lõhna, kui pannitaisi segati – teri ei tohtinud kõrbema lasta.

Krõbeda ja hamba all paukuvat tera ütles vanaema jahvatamiseks valmis olevat. Kuusikul seisab aidanurgas vanast ajast käsikivi – kividepaar, millega jahvatatakse linnaseid, kaerakile tarbeks, samuti kama.

Keedetud ja kuivatatud kamavilja hõõrus hooga ringi aetud kivi tolmpeneks. Kamajahu oligi valmis. Nii on seda vanast ajast tehtud.

Uudsekama võis samas proovida: igale soovijale mõni lusikatäis kaussi hapu piima sisse segada. Polnud vaja keeta ega küpsetada, võis kohe suhu pista.

Paha ei teinud, kui lisati terake suhkrut kamakaussi.

HENNO KÄO

SAURUSED

SIIS, KUI MEIE MAAKERA VEEL SUPLES SOOJAS AURUS, OLLA VÕIS, ET KUSAGIL ÜKS TEISTEST TARGEM SAURUS PISTIS AURUST VÄLJA PEA JA MEHEMOODI KOHKUS, KÜLLAP VÕTTIS JALUST NÕRGAKS LUMMAV TÄHEROHKUS.

ENAM SAURUS TÄHISTAVALT SILMI EI SAAND ÄRA, HÕIKAS TEISI, VARSTI NEILGI SILMIS TÄHESÄRA. UNUSTASID SÖÖGIMURED EGA MÕISTNUD NALJA, PIKAPEALE SURIDKI KÕIK SEDAVIISI VÄLJA.

HENNO KÄO

ÜRGINIMENE

ÜRGINIMENE POLNUDKI NII ÜRGNE, TA OLI HOOPIS ÜSNA MITMEKÜLGNE, VÕIS JOONISTADA MAMMUTIT VÕI HIRVE, KUI KÕHT LÄKS TÜHJAKS, HAARAS KIVIKIRVE VÕI MÖTLES VÄLJA PÜUNISEID NING LÖKSE JA TUNDIS TULESÜÜTAMISE NÕKSE. EI OLNUD LOOMI TAPPES MINGIT VIHA, TAL OLI TARVIS LIHSALT TÜKKI LIHA, SEST KUI TA OLEKS SOOTUKS SURNUD NÄLGA – MA SEDA VÄLJA ÜTELDA EI PELGA – SIIS POLEKS MIND JA VAEVALT SINDKI OLNUD JA TULEVIKKU POLEKSKI VIST TULNUD. EI OLEKS LASTEAIAS SIND, EI KÄIDAKS KOOLIS JA ISSIT POLEKS ÜLDSE AUTOROO LIS, EI OLEKS EMMET EGA PÕSEMUSI JA POLEKS ÜLDSE MINGEID KÜSIMUSI.

HENNO KÄO

LOOMA HIGI

RAAMATUT VÕIB LUGEDAGI, POLE HÄDA MIDAGIGI, KANGELASE NAHAST TAGI RIPUB ESIKUS, KUS NAGI.

SEAL TA VÕIKS JU RIPPUDAGI, MEENUTADA SEDAGIGI – NAHA SEES ON LOOMA HIGI, KURBUS TASA HIILIB LIGI.

HENNO KÄO

PRÜGIMEES

SÄRK ON IKKA IHU LIGI, KASTI LÄHEDAL ON PRÜGI, KUI SA PANED PRÜGI KASTI, SIIS TEED LOOMULIKULT HÄSTI.

VARSTI TULEB PRÜGIMEES, VENEAEKSED PRILLID EES, LEIAB KASTIST SINU PRÜGI, VAATAB RINGI: JUBA SÜGI!*

* Siin peaks muidugi olema sügis, aga nagu sa isegi aru saad, ei klapi siis paraku riim.

HENNO KÄO
TULEKS KÜLLA

TULEKS KÜLLA KEDAGIGI,
VÕTAKS ETTE MIDAGIGI,
MIS SIIN MUIDU LUURIDAGI,
VÕIKS JU ILMA UURIDAGI.

KAUGELE EI LÄHEKSKIGI,
VAATAKS RINGI KODU LIGI,
AVASTAKS EHK OMETIGI
SEDAGI VÕI TODAGIGI.

MÕNE RAJA LIBEDAGI,
MÕNE PAIGA JUBEDAGI,
MÕNE KÜNKA LAGEDAGI,
MÕNE MARJA MAGEDAGI

HENNO KÄO
PÜHAPÄEV

TUUL LÕI VIIMAKS PILVED SEGI,
PÄIKE JÄLLE IMET TEGI –
PUNA KATTIS TOMATIGI
PÜHAPÄEVAKS OMETIGI.

NÜÜD VÕIB JÄTTA AMETIGI,
SELGA PANNA SAMETIGI,
JA KUI SÖÖGIAEG ON LIGI,
VÕTTA ETTE TOMATIGI.

LEELO MÄRJAMAA
SALADUS

SALADUST KUST TULEB MAHE TUUL
TEAVAD AINULT
PILVE-VALGED
JÄNKUD

VAIKSEL LAGENDIKUL
KUS ÕHK ON SELGE
JA SOE

NAD
POEVAD
URGUDEST SÄNGIST

JA TANTSIVAD
RINGIS

HÜPPAVAD
PEHMETEL
KÄPPADEL

PÄIKESE-
LAIKUEDES

PÜÜAVAD
HELE-
KOLLASEID
LIBLIKAID

HULLATES
PUHUVAD
HÕBEHALLE

VÕILILLE PALLE L A I A L I

Illustreerinud HENNO KÄO

HK3099

Urmas Silm 10a Tartumaa 62101
Kurepalu s.jsk Lange k
Huvid: mudelautode kogumine, kleepekad, ristsõnade tegemine. Ootan kirja 9-10 a poistelt ja tüdrukutelt, rohkem tüdrukutelt.

HALJA SILM 11a Tartumaa 62101
Kurepalu s.jsk Lange k.
Huvid: kleepekate, udukate, kommi-paberite, Spice Girls'i postrite kogumine.

KÄTLIN KIRVES 12a
Läänemaa 90102 Hanila v. Salevere
Huvid: udukad, Spice Girls'i asjad, kleepsud, hobuste udukad, ratsutamise.

HERLE VALD 12a
Läänemaa 90102 Metsküla
Huvid: udukad, kleepsud, ujumine, akordioni mängimine. Ootab kirju poistelt ja tüdrukutelt igas vanuses.

MERILIN MEILAND 11a
Ida-Virumaa 41701 Voka Tiigi 7-16
Huvid: ratsutamine ja diskotants. Kogub kleepse ja postreid. Ootab kirja 11-13 a vanustelt poistelt ja tüdrukutelt. Vastab neile, kes saavad foto.

ELE-RIIN KULLAMA 11a
Ida-Virumaa 41701 Voka Tiigi 3-14
Huvid: tantsimine ja postrite kogumine. Vastab pildi saatnud poistele ja tüdrukutele.

IREEN KELDER 10a
Ida-Virumaa 41701 Voka Tiigi 3-20
Huvid: tantsimine, ujumine, kleepsude kogumine. Ootab kirja 10-13 a poistelt ja tüdrukutelt.

DEELI SIREL 11a
Ida-Virumaa 41701 Voka pk
Huvid: tantsimine ja kleepsude kogumine. Ootab kirju 11-13 a poistelt ja tüdrukutelt.

ANDRES JAAKSOO

Must töö

Küll see magamine on ikka must töö. Sest vaata, meie Miisu magab päevad läbi. Ja kui ta siis juhtub korraks üles ärkama, hakkab ta kohe oma silmi-käppi pesema. Kui need on pestud, siis heidab ta kohe kähku uuesti magama.

ANDRES JAAKSOO

Silmapesu- lugu ehk EKS-LUGU

Eks ühel hommikul pesnud kass jälle trepi peal oma silmi. Ja eks seda juhtunud nägema väike Villu, et kassil polnud vett, millega silmi pesta. Eks ole ju teada, et inimesed pesevad nägu ja käsi ja kõike ikka vee ja seebiga. Eks hakanud siis väikesel Villul kassist kahju, kes ainult palja käpaga pidi oma silmi puhtaks hõõruma. Eks juhtunud aga nõnda, et tares polnud parajasti veetilgagi. Eks väike Villu võtnud siis tühja ämbri ja läinud allikale vett võtma, sest kaevukoogu tõmbamine käis talle üle jõu. Ja eks pikkust olnud tal ka vähevõitu. Eks olnud tühi ämbergi väikesele Villule raskevõitu käe otsas kanda. Eks ta palunud siis siga kandjameheks. Aga eks siga ütelnud ära: temal vaja parasjagu oma haigete luudekontide pärast mudavanni võtta. Eks väike Villu läinud siis koera abimeheks kutsuma. Aga eks koergi ütelnud ära: temal vaja kodu kaitsta ja möödakäijate peale haukuda. Eks väike Villu küsinud siis ka hobuselt abi. Eks öelnud hobunegi oma abist ära: temal vaja peremees linna sõidutada. Eks pidanud siis väike Villu ise ämbri allikale tarima ja sinna kassi silmapesuvee sisse võtma. Eks ta võtnud siis veeämbri uuesti kätte ja hakanud sellega kodu poole kimberdama-komberdama. Eks hobune olnud ka sellal linnateelt tagasi tulemas. Ja eks ta palunud nüüd väikeselt veevedajalt paar lõuatäit

keelekastet, sest eks vankrivedu oli ta janutama ajanud. Eks väike Villu andnudki talle kosutuseks keelekastet. Eks hobune joonudki ja kapanud siis tuulekiirusel kodu poole.

Eks hakanud väike Villugi lõpuks koduvärvani jõudma. Ja eks sealt tulnud talle vastu koer, keel ripakil, sest eks haukumine oli ta keele ära kuivatanud.

Eks väike Villu andnudki talle kosutuseks keelekastet. Eks koer joonudki ja lipanud siis tuulekiirul uuesti möödakäijate peale haukuma.

Eks olnud selleks ajaks ka seal mudavann võetud ja eks tahtnud nüüd temagi kuuma pärast keelt kasta.

Eks väike Villu andnud siis sealegi kosutuseks keelekastet. Eks siga joonudki, matsutanud mõnuga ja läinud jälle mudavanni võtma. Eks tervis ole ikka üle kõige!

Eks nii jõudnud väike Villu trepi juurde, kus kass ikka veel oma silmi pesi. Eks ta pakkunud siis kassile ämbri silmapesuvett, aga eks ämber olnud veest päris tühi.

Eks ta siis öelnud kassile:

"Eks ma tahtnud sulle silmapesuvett tuua, aga, näe, hobune, koer ja siga on selle kõik juba ära joonud..."

Eks kass ringutanud ainult ennast ja sõnanud väikesele Villule:

"Eks sa või teada, et sellest ei ole midagi. Mina teie vett ei vaja. Mul on seep ja vesi omast käpast ja keelest olemas. Eks?"

MARIN VINKEL

KOOLIKAKTUS

Klassi aknalauual kasvab kaktus. Kaktus on vana. Palju lapsi on tema kõrval pingis istunud ja hoolikalt tähti vihikusse kirjutanud. Suur perenaine seisab klasi ees ja õpetab pisikestele perenaistele ja peremeestele emakeelt. Miks on "kärbsel" s-i kõrval nõrk b ja "lapsel" tugev p? Miks peab kirjutama "jalakäija" j-ga aga "tahan käia" ilma j-ta? Kaktus vaatab ja mõtleb, et emakeele kirjutus on ikka raske küll!

Koolipäeva lõpul tulevad pisikesed käed ja kallavad kaktusele hoolega vett, sest suur perenaine ütleb, et lilled tuleb ilusasti ära kasta. Seda ei tea vist klassi suur perenaine ka, et kaktus tahab hoopis vähem juua kui teised taimed.

Suve hakul jagab suur perenaine klassi lillepotid laste vahel ära. Kaktuski pääseb ühe väikese perenaise koju suvitama. Väike tüdruk tassib õhinaga kilekotti pandud kaktuse koju. Kilekott pole küll kaktuse kandmiseks kõige õigem. Palju kaktuselapsi murdub kotis emakaktuse küljest ära. Aga üks kaktuseemal ole jällegi selle võrra kergem. Ja lapsed lähevad ükskord omateed niikuinii.

Suvekodu suur perenaine korjab lillelapsed kotist välja ja paneb nad pisikestesse pottidesse kõrvale. Kaktusepoegadele ei meeldi sugugi, kui nende ümber palju vaba mullapinda on. Kõige paremini tulevad kaktuselastele juured alla nii, et nad on tihedalt pisikeste kividega vaheldumisi pisikeses potis ja pott ise on liiva sees taldrikul. Vett tuleb kallata liivale ja ainult kord nädalas, et kaktuselapsed liigsest niiskusest mädanema ei läheks.

Kui kaktuselapsed on kõik oma pottidesse saanud, võtab suvekodu perenaine ka emakaktuse potist välja ja vangutab pead: küll on seda lille alles palju kastetud – muld on lausa läbimärg. Suur kaktus saab potipõhja killustiku- ja liivakorra, et üleliigset veel oleks koht, kuhu lillejuurtelt ära voolata. Siis istutab perenaine kaktuse uue mulla sisse ja suvepuhkus algab.

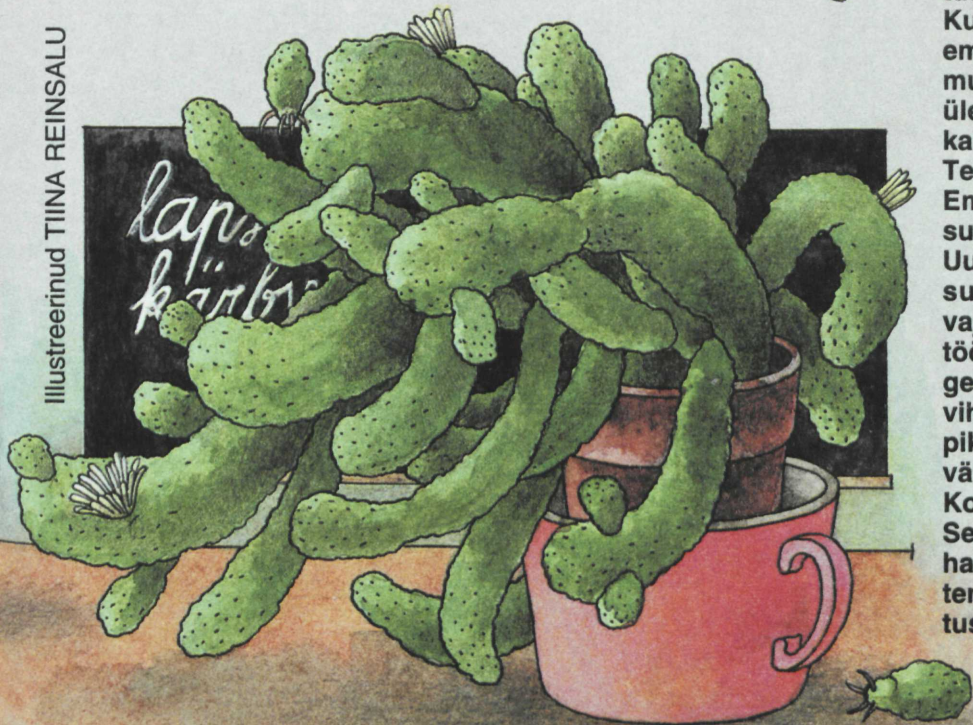
Terve suve kasvab kaktus suvekodus. Soe tuul poeb ta lehtede alla ja vahele. Ema küljest lahtimurdunud kaktusepojad saavad juured alla ja hakkavad ise suuremaks sirguma.

Uue kooliaasta alguses viib väike tüdruk lille klassi aknalauale tagasi. Kaktuse suvine kasvuaeg on möödas. Õieti tahaks ta nüüd talveks puhkama jääda, vajades vaid kord kuus kastmist. Samal ajal algab klassi suurel perenaisel kõva töö, et väikesed perenaised ja peremehed emakeele kirjutusreeglid kevadeks selgeks saaksid. Kaktus vaatab, kuidas laps tema kõrval pingis kirjutab hoolega vihikusse "tuttihane", täpselt nii nagu suur perenaine tahvile kirjutab. Ees ootab pikk-pikk kooliaasta ja väikestel kätel on tükk tööd, et vihikukiri ilusti ja õigesti välja tuleks.

Koolinädala lõpul tuleb väike kätepaar ja kallab unisele kaktusele kannust vett. Sest suur perenaine on käskinud ka lilled ilusasti ära kasta. Kaktus ohkab ja hakkab koos lastega emakeelt õppima. Mis teha, kui lapsed ei tea, et tal on septembrist maini uneaeg ja kaktusele igal nädalal hoolikalt suurt ja märga armastust peale kallavad.

Illustreerinud TIINA REINSALU

PARGIS KRABISTAB OKASKERA

Siil on meil tavaline loomake ja vähemalt maalapsed on öhtuhämaruses temaga kindlasti kokku puutunud. Okaskera elupaigaks on metsad, puisiidud, pargid, asulad ja aiad. Öhtu rohus ringi sahistavat siili on alati huvitav pilgu ja paari sammuga saata.

Talvel magavad siilid lehtede, sambla ja rohuvartega vooderdatud pesas talveund. Nad ärkavad, kui kevadpäike on lumevaiba sulatanud. Pärast pikka magamist on kõhud väga tühjad. Seetõttu krabistavad okaskerad siis ringi ka päevasel ajal.

Sellist kevadisel päeval pargis uitavat nōelakandjat õnnestus mul pildistada. Luurasin Helme pargi ühes metsistunud servas mitu head tundi tema krabistamist vanas lehekõdus. Sealsamas laulsid karmiinleevike ja ööbik, mis muutis luuramise eriti elamuslikuks.

Kuigi siilil on kaitseks nōelteravad okkad, pole ta elu kerge. Lühijalgne aeglane siil ei suuda teid ületades autode eest kõrvale põigata. Metsades on okaskera vaenlasteks rebased ja kassikakud. Lisaks sellele on veel üks nuhtlus, mis saadab siilisugu. Kevade jooksul imevad siilide verd tuhanded puugid. Onneks talub okaskera parasitide rünnakut üsna hästi ning elab kõikidest raskustest hoolimata rahulikult oma siieliu.

Siil tarvitab toiduks palju kahjulikke putukaid ja kahjurnäriiliste poegi, seetõttu on ta meile väga kasulik loom.

Kui juhtud öhtuhämaruse hakul kusagil kohtuma ringi kohmerdava siiliga, saada teda veidi aega nii, et tema sind ei märka. Kinnitan sulle, et sellest tuleb põnev ja huvitav luuramine. Niiviisi sünnib sinu SIILIELAMUS.

OLEV MERIVEE tekst ja fotod

MINU LEMMIKPUU

Minu kodu on metsa ääres. Olen metsas käinud juba väikesest peale. Mul on seal üks eriline paik ja seal üks eriline puu, kellele ma saan kõik oma mured ära rääkida. Selleks puuks on kask. Kui ma olen väga pahas tujus, siis haaran ma kõvasti temast kinni ja räägin talle kõik ära. Alati, kui ma nii teen, läheb mul tuju kohe paremaks. Mõnikord on mul tunne justkui räägiks ka tema mulle vastu.

Eelmisel kevadel istutasin mõned sinililled kase ümber, et ilusam oleks. Sügisel riisun alati selle paiga juurest lehti. Keegi ei tea, kus see paik asub ja kus see kask on, ainult mina. Ka mu ema on mõnikord küsinud, kuhu ma lähen. Olen selle siiski suutnud saladuses hoida. See on ju ainult minu salapaik. Mul on seal hea olla. Mulle meeldib kasepuu väga. Ta on väga ilus. Kui ma temaga räägin, on mul mõnikord selline tunne, et ka tema on mure. Ta oksad ripuvad allapoole ja lehed kahisevad õrnalt. Kui ma vaid oskaksin puude keelt! Eelmisel suvel oli selle sama kase otsas haraka pesa. Nii tore oli jälgida harakate toimetamist ja kädistamist. Minu meelest on harakas huvitav ja täitsa vahva lind. Mulle meeldib väga oma kase juures olla. Talle võib kõik südame pealt ära rääkida. Ta on mu kõige armsam sõber.

Signe Luha Alavere Põhikoolist

METSATEEMAL

Kevadise metsanädala puhul korraldati õpilaste metsateemaliste kirjandite ja luuletuste võistlus. Võistlusele laekus 304 tööd. Sellel leheküljel on osa parematest tööd.

PAKSUS METSAS

Paksus metsas elavad loomad, seal nad söövad, seal ka joovad. Teravaid hambaid täis on suud, peidupaigaks põõsad, puud.

Karu talvel magusasti magab und. Ei näe ta jääd, ega ka lund. Jänes talvel vahetab karva, siis lume taustal näeb teda harva.

Talvel lindusid on metsas vähe, ainult vares kraaksub, nii et hääl on kähe. Putukadki puukoore all näevad und, sest nad kardavad külma ja lund.

Sven Pabstel Mooste Põhikoolist

METS

Tumedasse metsa viivad salarajad, seal see valge suvi seisab puude taga. Iga kõvem kisa kohe vastu kajab, kõrv ei harju ära okste sahinaga.

Metsas jälgivad sind ikka loomapilgud. Küll nad ära teavad, kas sa oled

paha. Läbi kuuseokste linnulaulu tilgub otse sinu nina ette maha.

Gerli Nõulik Tallinna 49. Keskoolist

METSAS

Ma jalutasin metsarajal nii kaunil kevadisel ajal. Seal rõõmsalt linnud hõiskasid, mind päiksekiired paitasid.

Ma naeran, hõiskan: "Päike, päike!" ja tunnen, et ma olen väike. Kuid männid – need on liiga suured ja sügaval on nende juured.

Ma võtan kinni ümber puu ning ladvast sosistab mul tuul: "Kõikvõimsaks muutud varsti sa, kui minust oskad hoolida."

Ingrid Hermet Kilingi-Nõmme Gümnaasiumist

KUI MA OLEKSIN PISIKE PUU

Kui ma oleksin pisike puu, siis ma tahaksin kasvada väga kaunis metsas. Minu ümber kasvaksid väga suured puud, kes kaitseksid mind suurte tormide eest. Kui minagi kord kasvaksin suureks puuks, tahaksin ka väikseid puid kaitsta. Kui ma oleksin pisike puu, tahaksin olla mõnele linnule koduks. Siis saaksin iga päev linnulaulu kuulda. Õhtuti puhuksin ka lindudega juttu. Sügisel võiks mõni laps tulla ja nop-pida minu alt mõne seene või marja – siis oleksin ma üliõõmus. Ma tahaksin, et ka päike paistaks sinna metsa, kus ma sirgun. Ma arvan, et ma oleksin väga armas pisike puu.

Kadri Kartau Kosksilla Algkoolist

Joonistanud MARTIN SAAR Unipihast

Kingitus mängudemaalt

LILI REMMEL

Siiri istus liivakasti ja tõstis oma mänguasjad korvist välja. "Tere hommikust, roosa notsu! Tere jänku, kloun ja mängutoos!" lausus ta ja ladus oma sõbrad liivakasti äärel rivi.

"Täna on väga tähtis päev ja ma pean teiega nõu pidama." "Huvitav, miks see päev nii tähtis on?" päris jänku ja hüppas kalpsti-kalpsti mööda liivakasti äärt. "Tähtsa päeva puhul kulub muusika marjaks," arvas mängutoos ja hakkas kling-kling-kling oma vana viisijuppi leierdama. "Täna on ema sünnipäev," teatas Siiri pidulikult. "Me peame sel puhul ettevalmistusi tegema. Ainult ma ei tea päris täpselt, mis-suguseid."

"Mina olen tähele pannud, et sünnipäevadel süüakse palju. Peaksime nüüd kõik tublisti sööma ja ennast kosutama," lausus notsu ning asus aega raiskamata ristikeinalehti matsutama.

"No küll sina oled vast rumal!" nähvas jänku. Ta jättis oma kalp-samise ja kookis mängukorvist suure puudritoosi välja.

"Vaja ennast ilusaks teha! Kas te pole siis näinud, kuidas ema ennast pidulikel puhkudel puuderdata?" Ning jänes tuustis käpaga ikka toosi ja oma kasuka vahet kuni oli kõrvalestadest sabaotsani puuderdatud.

Notsu ja jänku vahel istus kloun, käed-jalad pikad nagu riidest makaronid. Ta osutas ühe käega notsu poole ja teise käega jänku poole.

"Kas peaks puuderdata või sööma? Puuderdata või sööma?" Nõnda kaua ta mõtles, kuni käed-jalad sõlmes olid. "Mina küll ei tea, mida teha," kurtis kloun ja veeres nagu pall eemale.

"Oi, vaata, notsu! Kloun on täitsa sõlmes!" hüüdis jänku.

"Sõlmes jah! Mis me nüüd teeme?" ruigas notsu.

"Pole vaja ei puuderdamist ega kosutamist," teatas Siiri klouni makaronijalgu lahti sõlmides. "Me teeme emale hoopis tordi."

"Teeme tordi jahust!" hüüdis jänku.

"Teeme tordi munadest!" kiljus notsu.

"Jahust!" "Munadest!" "Jahust!" "Munadest!"

"Appi! Ma lähen jälle sõlme!" hädaldas kloun.

"Hoopis liivatordi teeme. Kaunistame ristikeina, kummeli ja tulikatega," oli Siiril otsus valmis. "Kui me seda emale üle anneme, paneme mängutoosi käima ja laulame kõik kõva selge häälega sünnipäevalaulu. Mängudemaa kingitus on just niisugune."

Ning sõbrad asusid kribinal-krabinal tööle.

Illustreerinud KELLI KAGOVERE

KUIDAS HÜAÄN TRIIBUD SAI

Illustreerinud HENNO KÄO

ÜKSKORD ENNEMUISTSEL AJAL LÄKSID HÜAÄN JA JÄNES KOOS KALALE. KUI NAD OLID KÜLLALT PÜUDNUD, ÜTLES HÜAÄN: "SUITSUTAGEM NÜÜD ÕIGE OMA KALAD ÄRA. SINA, JÄNES, JÄÄ SHAPOOLE JÕGE, MINA LÄHEN TEISELE KALDALE TULD TEGETAMA."

KUI PÄIKE HAKKAS LOOJA MINEMA, HÜÜDIS HÜAÄN ÜLE JÕE:

"OH-HOI, JÄNES! ÄRA SA MAGAMA JÄÄ! VARAS VÕIB TULLA JA SU KALAD ÄRA VIIA."

JÄNES EI VASTANUD. TORKAS AINULT RAUDVARVA TULLE JA SEADIS END LÖKKESOOJUSESSE LESIMA.

KESKÖÖ PAIKU HÜÜDIS HÜAÄN POOLSOSINAL JÄNEST. ALGUL VAIKSELT, SIIS VALJEMINI. KUIGI JÄNES OLI ÄRKVEL, EI TEINUD TA VASTUSEKS PIIKSUGI. HÜAÄN OLI KINDEL, ET JÄNES ON

RASKELT MAGAMA JÄÄNUD JA SUMAS LÄBI JÕE TEISELE KALDALE. JÄNESE KALAD RIPPUSID LÖKKE KOHAL. HÜAÄN HAARAS ÜHE JA SÕI ÄRA. JÄNES EI PILGUTANUD SILMAGI. HÜAÄN VÕTTIS TEISE KALA. AGA KUI TA OLIS SELLESSE JUST HAMBAD SISSE LÖÖMAS, HÜPPAS JÄNES ÜLES, HAARAS SÜTE PEALT RAUDVARVA JA TÕMBAS VARGALE MITU SIRAKAT ÜLE TURJA. HÜAÄN EI TEINUD HÄÄLTKI, KATSUS, KUIDAS VAIKSELT TEISELE POOLE JÕGE SAI. SEALT TA HÜÜDIS:

"OH-HOI, VEND JÄNES! KAS VARAS KÄIS?"

"KÄIS, KÄIS," VASTAS JÄNES. "KÄIS JA SAI OMA PALGA. MITU MATSU ÜLE TURJA."

"SEE KULUS TALLE ÄRA," ÜTLES HÜAÄN. "MATSUD OLID SHIAMAANI KUULDA. AGA ÜTLE, VENNAS JÄNES, MILLEGA SA TALLE VIRUTASID?"

"TULES TULISEKS AETUD RAUDVARVAGA," VASTAS JÄNES.

Senegali muinasjutu järgi jutustanud JÜRI RANT

UNI TULEB ULLIKENE...

Uni tuleb ullikene... ja kaua siis need unenäodki end oodata lasevad. Lastekirjanik Henno Käo virgutuse peale (TÄHEKE nr 5) hakkas post toimetusele tooma küll lühikesi

ja pikki, selgeid ning segaseid unenägusid, õigemini muidugi unenägede üleskirjutisi. Ühe koguni riimi seatuna. Preemiaks huvitavamatele lugudele oli AS REKATO lubanud midagi seesugust, mis ka pisut unenäoline. Täpsemalt uhkeid LEGO mängu, mis viivad lausa muinasjutumaailma. Nüüd on siis aeg öelda, kes on neli auhinnasaajat. Peapremia, suure karbi, mis sisaldab printsess Rosaline magamistoa, kus printsess kauneid unenägusid näeb, saab Martiina Viil Tartust. Mihkel Abram Kilingi-Nõmmelt, Tauri Mark Pärnjõelt ja Hanna Liis ning Mari Liis Laanvee Lohusalust saavad LEGO mängu, milles nõiamoor Tussa on peategelane.

LEGO esindaja Eestis
AS REKATO

MA OSKASIN LENNATA

Nägin imelikku und. Ma oskasin lennata. Mul polnud tiibu, aga ikkagi hõljusin õhus. Kui tahtsin õue minna, ei läinud ma trepist alla, vaid tegin akna lahti ja lendasin välja. Puude oksad kriipisid, kui neist läbi vihisesin. Päike kõrvetas. Kaugel all mängisid lapsed ja jooksid koerad, aga keegi ei märganud mind. Ma olin justkui nähtamatu. Lendasin uhke kaarega üle linna. Äkki hakkasin ühe koha peal keerlema. Vajusin aina allapoole. Vehkisin käte ja jalgadega, aga see ei aidanud. Maa tuli aina lähemale kuni tuli suur pauk. Avasin silmad. Istusin oma voodi ees põrandal.

Mihkel Abram Kilingi-Nõmmelt

MINUST SUUREM

Mina nägin unes, et meie beebi oli juba suur poiss, minust suurem.

Hanna Liis, 5a
Lohusalust

LEGO

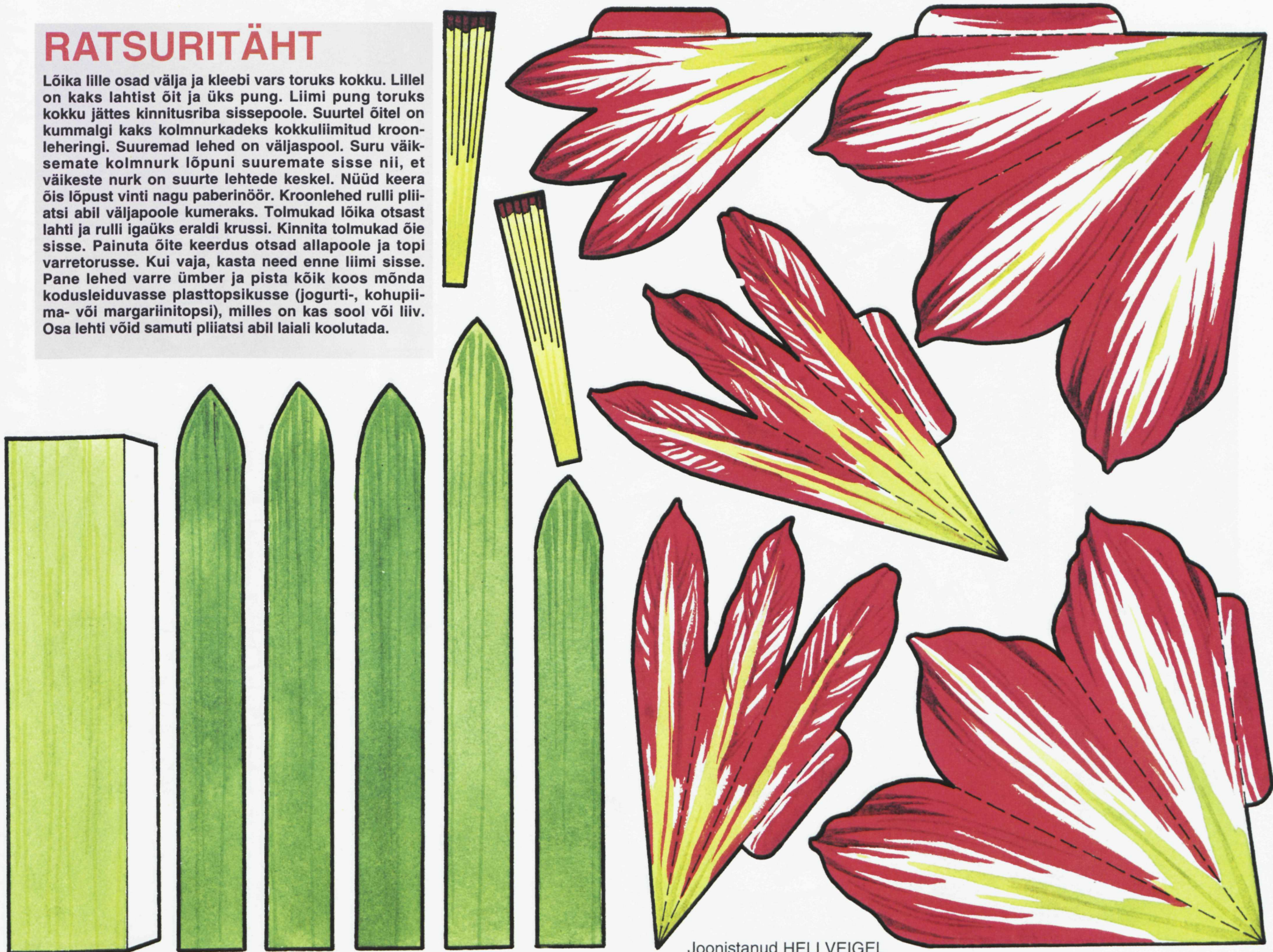
MINU UNENÄGU

Mu ees seisis, sirge kui tikk üks pisike päkapikk. Ta ütles mul: "Tule kaasa, siis näha saad minu maad sa. See asub selle kännu all, mis kivist veidi kaugemal." Ta kännu juurde minu viis, ma väga ehmatasin siis, sest järsku olin minagi niisama "suur" kui temagi. Kännu küljes oli värv, väike ja kullaselt särav. Seal me astusime sisse päkapiku elamisse. Maa all olid uhked saalid, nende seintel kaunid maalid. "Mu maalitud see sisalik," ütles mind saatev päkapikk. Osa mööblit oli kullast, osa puust ja osa mullast, kuid väga kaunis oli kõik, see on küll täitsa kindel tõik. Siin-seal oli päkapikke, kes kõik tegid veidraid trikke: mõni lasi kukerpalli, mõni kodus kirjut salli, mõni ampsis pohlamarju, mõni tegi takjast harju, mõni lõbusasti tantsis, mõni jälle ringi vantsis. Kõik see päkapikupere ütles mulle rõõmsalt : "Tere!" Kuid äkki ilmus ei-tea-kust, üks mutt, kes kole suur ja must. Nii väike ju olin mina. Siis puutus mind muti nina... Loom ütles: "Tõuse nüüd üles!" Ma ärkasin ema süles, olin sama suur kui ikka, täitsa tavaline plika!

Martiina Viil Tartust

RATSURITÄHT

Lõika lille osad välja ja kleebi vars toruks kokku. Lillel on kaks lahtist õit ja üks pung. Liimi pung toruks kokku jättes kinnitusriba sissepoole. Suurtel õitel on kummalgi kaks kolmnurkadeks kokkuliimitud kroonleheringi. Suuremad lehed on väljaspool. Suru väiksemate kolmnurk lõpuni suuremate sisse nii, et väikeste nurk on suurte lehtede keskel. Nüüd keera õis lõpust vinti nagu paberinöör. Kroonlehed rulli pliatsi abil väljapoole kumeraks. Tolmukad lõika otsast lahti ja rulli igaüks eraldi krussi. Kinnita tolmukad õie sisse. Painuta õite keerdus otsad allapoole ja topi varretorusse. Kui vaja, kasta need enne liimi sisse. Pane lehed varre ümber ja pista kõik koos mõnda kodusleiduvasse plasttopsikusse (jogurti-, kohupiima- või margariinitopsi), milles on kas sool või liiv. Osa lehti võid samuti pliatsi abil laiali koolutada.

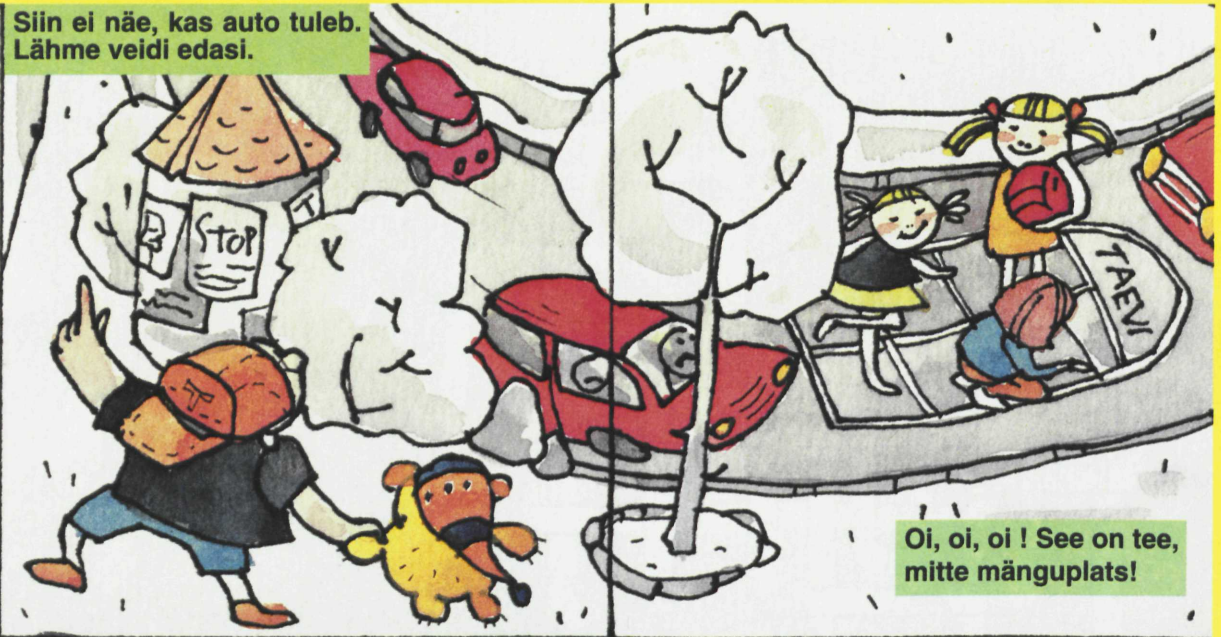

MILLISED KOHAD ON JALAKÄÄJALILE ONTLIKUD?

Mina vahetult bussi eest või tagant sõiduteele ei astu.

Siin ei näe, kas auto tuleb. Lähme veidi edasi.

Oi, oi, oi! See on tee, mitte mänguplats!

Vihma eest kaitseb, aga ma ei näe midagi.

Enne mõtlemist, siis tegutses!

Enne vaatamist vasakule, siis paremale. Alles pärast seda lähem otse üle tee.

Käes on suur suvi. Kes läheb maale sugulaste poole, kes matkale, kes reisile, kes suvelaagrisse. Suvi ongi selleks, et puhata, joosta, mängida, sõita jalgrattaga. Mida aga unustada ei tohi, on liiklusreeglid. Suvel on ka küladeel, alevis, väikelinnas ja eriti suvilate vahelisel teel palju autosid. Ja sõidavad nad kiiresti. Seepärast tuleb ka väikestel teedel liikudes olla hoolas ja tähelepanelik.